

підвищення ефективності й безпеки фармакотерапії конкретного хворого, основою якої є професійні знання й досвід провізора. При цьому провізор жодною мірою не є конкурентом лікаря, а навпаки, зменшує навантаження на лікарів коригуючи контингент пацієнтів, які потребують саме лікарської допомоги.

Відвідуючи медичні та фармацевтичні установи, пацієнт зазвичай бажає спілкуватися з фахівцями, що мають високий рівень професійних знань і певний практичний досвід, що дозволяє правильно здійснити діагностику захворювання та виявити його індивідуальні особливості. І з цим повинні рахуватись фахівці, налаштовуючи свої відносини з пацієнтом.

Постійний професійний розвиток є важливою умовою успішної діяльності будь-якого фахівця. Це особливо справедливо на етапі, коли темп науково-технічного прогресу веде до швидких змін і вимог до професійних знань, умінь і навиків. В умовах постійної зміни інформаційного середовища найбільш актуальну інформацію можливо черпати лише з надійних та перевірених періодичних видань. Наразі великим попитом як у фахівців практичної фармації та і у пацієнтів користується «Щотижневик АПТЕКА» та газета «Я-ПАЦІЄНТ» (всеукраїнський медичний огляд), Фармацевтичний часопис, а також журнал «Фармацевт-практик» на шпальтах яких надається інформація визнаних вчених та відповідальних фахівців МОЗ України, що дозволяє черпати інформацію з метою постійно підвищувати необхідний рівень знань та здійснювати профілактику розповсюджених захворювань. Так що будьмо здорові!

## **ЗАДАЧІ СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ В РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ФАРМАЦЕВТІВ**

Артеменко А. П.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Проведення досліджень та розробка практичних рекомендацій фахівцями в галузі соціальної фармації малоефективні, якщо вони не корелюються з соціально-філософськими концепціями, які пояснюють структуру, зміст та спрямованість сучасних соціальних трансформацій. Будь-яке явище, що досліджується соціальною фармацією немає самостійної соціальної природи і не є незалежним системоутворюючим фактором. Соціальна фармація - важлива галузь спеціальної сфери дослідження, яка екстраполює загальні положення соціальної теорії на професійну галузь фармації.

Одним з вузькоспеціальних завдань соціальної фармації сьогодні є аналіз та прогнозування розвитку системи фахової освіти фармацевта. Розв'язання такого завдання передбачає звернення нової методології аналізу структури та динаміки сучасного суспільства. В своїх роботах 2000-2010-х років Ентоні гідденс, Гай Стендинг, Ульріх Бек, Джон Ло успішно довели, що класична система соціологічного аналізу XX століття для сучасних суспільних процесів втрачає свою ефективність. Рациональність соціального процесу суттєво змінилась за останні двадцять років, а соціальні явища, породженні глобалізацією, призвели до формування нової соціальної структури, соціальних класів, соціальної поведінки. Концепції суспільства ризиків, глобалізованого суспільства та індивідуалізованого суспільства задали нові параметри обчислювання та прогнозування конкретних соціальних дій, в тому числі і розвитку професійної освіти. Найголовніша сентенція, яка впливає з узагальнення новітніх концепцій соціальної теорії – втрата можливості довгострокових прогнозів і структурних проектів. Яке значення це має для прогнозування розвитку професійної фармацевтичної освіти?

По-перше, ідея розрахунку підготовки фахівців відповідно до попиту ринку праці втрачає свою актуальність у тому вигляді, до якого звикли пострадянські суспільства і суспільства, де були впроваджені елементи економічного планування. Саме на це слід

звернути увагу при аналізі матеріалів щодо кризи університетської системи першого десятиліття XXI ст.. Технологічні зміни, які відбуваються сьогодні, настільки інтенсивні, що система професійної підготовки, розрахована на 4 або 5 років не в змозі відповідати попиту ринку праці. Таким чином, вимальовується перспектива реформи освіти за принципом модульного доповнення спеціалізації фахівця. Це не означає зникнення системи базової підготовки в системі освіти, як це бачать деякі вітчизняні реформатори. Навпаки, мова йде про універсалізацію змісту базової освіти.

По-друге, постає проблема що вважати базовою освітою і якого рівня вона має бути? Відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту», це рівень бакалавра. Останні три роки ведеться дискусія щодо стандартів змісту цього освітньо-кваліфікаційного рівня. Але складається враження, що під ідеєю базового рівня ми отримуємо формально скорочений та якісно неповноцінний сурогат диплома вищої освіти. Чотири роки освіти бакалаврів ми намагаємось перетворити на отримання професійного фундаменту знань і спеціалізацію водночас. Як результат – барак і першого, і другого. Аналіз системи фармацевтичної освіти має бути проведений в рамках соціальної фармації з урахуванням динаміки соціального розвитку і глобальних тенденцій розвитку системи освіти. Стандарт фармацевтичної освіти – це практичний результат такого соціально фармацевтичного дослідження, якого очікують від вітчизняних фахівців.

По-третє, неможливість з об'єктивних причин передбачити попит ринку праці і запрограмувати розвиток системи освіти диктує необхідність побудови системи спеціалізації і перепідготовки кадрів, яка передбачатиме вузьку спеціалізацію на попит сьогодення. Ми повинні мати в системі фахової освіти структуру, яка забезпечує короткотермінову спеціалізацію на базі фахової основної освіти. І знову таки, це завдання для спеціалістів з соціальної фармації, яке не вирішується навіть на рівні досліджень. Соціальна фармація, що тяжіє до проведення соціологічних розвідок, чомусь зводить розгляд цих проблем до рівня маркетингового дослідження, без бажання структурних корекцій чи опрацювання схем функціонального перепрофілювання роботи системи професійної підготовки.

І останнє, якщо ми говоримо про принципові зміни системи професійної підготовки фармацевтів, то ми повинні змінити наше уявлення про магістратуру. Магістратура не може розглядатись лише як спеціалізація, яку проходять на старших курсах. Також вона не є останньою крапкою фахового диплому. Це підготовка фахівців, що мають здійснювати не тільки наукові чи технологічні розвідки – це кадровий потенціал галузі, який зможе взяти участь в організації короткотермінової спеціалізації чи перепідготовки основного кадрового масиву галузі. Нагадаю, що за законом України «Про вищу освіту» магістр – це перший науковий ступінь, що дає право викладання. І знову ми натикаємось на недослідженість цих проблем вітчизняною соціальною фармацією. Проведення реформ галузі унеможлиблюється через відсутність фахового аналізу, методологій його проведення і корпоративну замкненість потенціальних замовників і виконавців таких робіт.

Соціальна фармація має підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування професійної освіти фармацевтів, а не оцінювати хаотичні спроби реформування галузі «на марші». Проблема стандартів освіти, кваліфікаційних вимог, структур, які здійснюють підготовку та їх субординацію – все це повинно вирішуватись на рівні аналізу соціального розвитку суспільства і трансформації фармацевтичної галузі в нових умовах.